

Co to jest botulizm?

Botulizm (zatrucie jadem kielbasianym) wywołuje toksyna botulinowa wytwarzana przez bakterię *Clostridium botulinum*. Bakteria ta występuje powszechnie w glebie w postaci zarodnikowej.

Jakie są objawy?

Objawy często zaczynają się od zaburzeń widzenia, trudności w przełykaniu i mówieniu; mogą również wystąpić wymioty i biegunka. Choroba może wywołać problemy wzrokowe a nawet porażenie mięśni. Większość przypadków jest uleczalna, choć okres leczenia może trwać nawet kilka miesięcy. 5 - 10% przypadków zachorowań na botulizm może skończyć się śmiercią.

Jak dochodzi do zakażenia botulizmem?

Przyczyną objawów choroby nie jest sama bakteria, ale spożycie lub wdychanie toksyny przez nią wytwarzanej.

Zakażenie drogą pokarmową: Zarodki bakterii *Clostridium botulinum* rozwijają się i rozmnażają pozaustrojowo (poza organizmem człowieka) i wytwarzają szkodliwą dla człowieka toksynę. Ponieważ *Clostridium botulinum* należy do grupy bakterii beztlenowych („anaerobicznych”), rozwija się tylko w warunkach beztlenowych. Idealnym środowiskiem są więc zwykle produkty spożywcze w opakowaniach nieprzepuszczających powietrza takich jak puszki i słoiki, a zwłaszcza domowe przetwory konserwowane olejem. Do zakażenia botulizmem dochodzi na skutek przedostania się zarodków bakterii do tych produktów. Po spożyciu żywności zawierającej toksynę dorosła osoba zaczyna odczuwać słabość i paraliż. Toksynę można unieczynnić poprzez gotowanie.

Botulizm dziecięcy jest chorobą niezwykle rzadką. Występuje wtedy, gdy zarodki bakterii przedostają się do organizmu niemowlęcia i rozwijają w komórki bakteryjne. Te z kolei namnażają się w jelitach i uwalniają toksyny. Dorosły człowiek i starsze dzieci posiadają naturalne bariery ochronne w ustroju, które zapobiegają rozwojowi i namnażaniu się *Clostridium botulinum*. U niektórych dzieci bariery takie nie zostały jeszcze wykształcone, w wyniku czego dochodzi do infekcji i wytworzenia toksyny.

Botulizm przyranny ma objawy podobne do wyżej wspomnianych odmian choroby. Występuje wtedy, gdy bakterie zagnieżdżają się w otwartej ranie i namnażają w beztlenowym środowisku. Przypadki tej odmiany botulizmu odnotowano u narkomanów podających narkotyki dożylnie.

Jak długo można być zarażonym zanim pojawią się pierwsze objawy?

Zwykle od kontaktu z toksyną do momentu pojawienia się pierwszych objawów mija od 12 do 36 godzin. W przypadku botulizmu dziecięcego trochę czasu mija pomiędzy przedostaniem się zarodków do ustroju a uwolnieniem toksyny.

Jak zapobiegać botulizmowi i jak go leczyć?

W Irlandii dostępne są antytoksyny podawane pacjentom jako „antidotum” w celu zwalczania toksyny. Ponadto stosuje się leczenie samych objawów, na przykład wentylację płuc w przypadku niewydolności oddechowej.

Można podawać szczepionkę przeciw botulizmowi, ale istnieją obawy co do jej skuteczności. Nie jest też szeroko stosowana ze względu na efekty uboczne.

Jak często występuje botulizm?

W Irlandii botulizm występujący naturalnie jest bardzo rzadki.

Czy osoby uzależnione od narkotyków mogą przenosić tę chorobę?

Nie. Botulizm nie jest chorobą zaraźliwą, czyli nie jest przenoszony z osoby na osobę. Narkomani ulegają zakażeniu w wyniku nieumyślnego wstrzyknięcia bakterii szczególnie wtedy, gdy narkotyk podawany jest domięśniowo, a nie dożylnie. Zakażenie nie przenosi się również ani drogą płciową ani przez bezpośredni kontakt z osobą zarażoną.

Opracowano na podstawie informacji z Health Protection Agency (Agencji Ochrony Zdrowia) w Wielkiej Brytanii.

Ostatnia aktualizacja: 10 styczeń 2007.